

de beroepsorganisatie voor diabeteszorgverleners

Stappenplan

voor het werken overeenkomstig de

Wet BIG

EADV, uitgave januari 2006

Eerste Associatie van Diabetes Verpleegkundigen

Postbus 3009, 3502 GA Utrecht

Tel. 030 2918910

Fax 030 2918915

E-mail info@eadv.nl

Stappenplan voor het werken overeenkomstig de Wet BIG

Inleiding

Op 1 december 1997 is de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) in werking getreden. Deze wet heeft ook voor (diabetes)verpleegkundigen grote gevolgen. In de Wet BIG wordt gesproken over zaken als registratie en titelbescherming, maar ook over deskundigheid, bevoegdheid en tuchtrecht.

De Wet BIG is een kaderwet: dit betekent dat er geen gedetailleerde zaken in worden uitgewerkt. De Wet BIG is een onderdeel van een breder pakket wetgeving, dat gericht is op de kwaliteit van de gezondheidszorg, zoals de Wet op de Geneeskundige Behandelovereenkomst (WGBO) en de Kwaliteitswet Zorginstellingen.

De Wet BIG spreekt onder meer over “voorbehouden handelingen”; deze handelingen zijn zo riskant voor de gezondheid van de patiënt, dat daarop een verbod op onbevoegde uitoefening van kracht is.

Handelingen als “insuline doseren en/of voorschrijven” en “bloedglucosewaarden beoordelen”, die vaak door verpleegkundigen worden gedaan, zijn naar de letter van de Wet BIG géén voorbehouden handelingen. Toch zijn het geneeskundige handelingen, waaraan enig risico verbonden is. Volgens de geest van de Wet BIG is het een slechte zaak als diabetesverpleegkundigen zonder richtlijnen of samenwerkingsafspraken dergelijke risicovolle geneeskundige handelingen verrichten.

De toepassing van de Wet BIG

De Eerste Associatie van Diabetesverpleegkundigen (EADV) heeft daarom haar verantwoordelijkheid genomen en diverse BIG-scholingsbijeenkomsten georganiseerd, waarin de toepassing voor de diabetesverpleegkundige werd uitgewerkt. Dit gebeurde vanuit het standpunt dat naar de geest van de kwaliteitswetgeving risicovolle geneeskundige handelingen ingepast kunnen worden in het BIG-kader (“verbiggen”).

Hiermee gaat de EADV een stap verder dan de Wet BIG strikt genomen eist. Dit doen wij in de eerste plaats ten bate van de kwaliteit van de diabeteszorg en ter behartiging van de belangen van de leden. En in de tweede plaats vanuit het gegeven dat de praktijk iets vooruit loopt op de wetgeving.

“Risicovol”

Het is niet belangrijk of een behandeling wordt aangeduid als “voorbehouden” (in de formele zin van de Wet BIG) of anderszins als “geneeskundig”. In beide gevallen gaat het om handelingen die in zekere zin “risicovol” zijn en buiten het directe deskundigheidsgebied van de verpleegkundige liggen.

Voor diabetesverpleegkundigen kan het bijvoorbeeld gaan om het uitvoeren van, of beslissen over:

- aanpassen insulinedosering;
- geven van medicatieadviezen;
- interpreteren van bloedglucosewaarden of andere laboratoriumuitslagen;
- aanvragen van laboratoriumonderzoek;
- doorverwijzen naar andere hulpverleners, zoals een podotherapeut.

Deze lijst is niet volledig en kan per werksituatie en verpleegkundige verschillen.

Wie risicovolle handelingen verricht, kan het beste te werk gaan volgens een vast stappenplan.

EADV bestuur

Stappenplan voor het werken overeenkomstig de Wet BIG

Stap 1: de opdracht

Een verpleegkundige krijgt de opdracht een handeling te verrichten in het kader van de verpleegkundige zorg. Deze handeling wordt bij voorkeur uitgevoerd, wanneer binnen de organisatie de verschillende disciplines hebben overlegd en er sprake is van onderlinge afstemming van werkzaamheden.

Is dat niet het geval, dan kan een verpleegkundige beter de opdracht teruggeven aan de opdrachtgever. Bij het ontvangen van een opdracht moet het voor de verpleegkundige duidelijk zijn:

- wie geeft mij deze opdracht?
- Om welke patiënt gaat het?
- Wie voert de opdracht uit?

Stap 2: bekwaam en bevoegd

Verpleegkundigen moeten zich altijd realiseren of zij “bekwaam” en “bevoegd” zijn tot het uitvoeren van een bepaalde handeling. Het deskundigheids- gebied van verpleegkundigen wordt in de Wet BIG als volgt gedefinieerd:

- het verrichten van handelingen op het gebied van observatie, begeleiding, verpleging en verzorging;
- het in opdracht van een arts verrichten van handelingen in aansluiting op diens diagnose en therapie.

Verpleegkundigen zijn bekwaam om een handeling uit te voeren, wanneer zij door scholing over voldoende kennis en vaardigheden beschikken. Ook is het belangrijk dat een handeling regelmatig wordt uitgevoerd om de vaardigheid op peil te houden.

Verpleegkundigen die zijn geregistreerd in het kader van de Wet BIG hebben in de eerste plaats zelf de verantwoordelijkheid om na te gaan of zij “bekwaam en bevoegd” zijn. Deze verantwoordelijkheid blijkt ook uit de functieomschrijving van verpleegkundigen. Voor diabetesverpleegkundigen heeft de EADV een functieprofiel opgesteld

Stap 3: aanwijzingen

Verpleegkundigen moeten nagaan of de handeling wordt verricht volgens een duidelijke “aanwijzing”: voor elke voorbehouden of geneeskundige handeling is een richtlijn of protocol noodzakelijk. Daarin moet het volgende aan de orde komen:

- beschrijven van de opdracht (van stap 1);
- beschrijven van de betreffende handeling (“wat doe je en hoe doe je het”);
- bepalen van de grenzen waarbinnen de verpleegkundige zelfstandig mag handelen;
- wat de risico's zijn en de bijbehorende interventies.

Stap 4: toezicht en tussenkomst

Er dient de mogelijkheid van “toezicht” te zijn door de opdrachtgever. Door de opdracht per patiënt te geven kan de arts per patiënt eventuele aanpassingen doen, bijvoorbeeld beperken van het zelfstandig handelen van de verpleegkundige.

De diabetesverpleegkundige kan in bijzondere omstandigheden aan de arts ook vragen om een extra aanwijzing. De verpleegkundige moet tenslotte verslagleggen van de handelingen en regelmatig met de opdrachtgever overleggen.

Tot slot

Wanneer diabetesverpleegkundigen zich voortdurend realiseren wat beschreven is in de hier beschreven stappen, zullen zij optimaal kunnen handelen overeenkomstig de bepalingen van de Wet BIG. Vragen of onduidelijkheden over taken en bevoegdheden kunnen het beste tijdig met de werkgever worden besproken.

EADV bestuur
Januari 2005